

AKT

с. Дубовий Гай

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», лист № 18754/40.1.9-2025 від 03.09.2025 «Щодо обстеження лісових насаджень», згідно Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ від 27.07.1995 р. № 555 (зі змінами), комісією в складі: провідних інженерів-лісопатологів державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі-ДСЛП «Київлісозахист») Віктора КАНІВЦЯ та Олени СУСЬКОЇ, інженера охорони та захисту лісу I категорії відділу охорони і захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Богдана БАБИЧКА, начальника Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Валентина УГНІВОВОГО, лісничих Давидківського лісництва Сергія ОСТРАДЧУКА, Заліського лісництва Олександра ЧОРНОВОЛА, Ігнатпільського лісництва Ігоря КОСТЮШКА, Кліщівського лісництва Ольги ШУЛЬГИ, Овруцького лісництва Віктора ТОКАРСЬКОГО, Піщаницького лісництва Олексія МОЖАРОВСЬКОГО, Радчанського лісництва Миколи НЕВМЕРЖИЦЬКОГО в період з 08 по 15 вересня 2025 року проведено лісопатологічне обстеження насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, а саме вибіркової санітарної рубки (далі-ВСР) на 2025 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2019 року.

Обстежено наступні ділянки:

[illegible]

Заліське лісництво															
19	26	9.7		9.7	10СЗ	70	0.70	1	22	30	340	4	великий та малий соснові лубоїди	25	
20	28	1.7		1.7	10СЗ	71	0.70	1	22	30	320	4	великий та малий соснові лубоїди	35	
32	10	17.6		17.6	10СЗ	71	0.70	1	24	32	350	4	великий та малий соснові лубоїди	45	
43	1	0.6		0.6	10СЗ	70	0.70	2	21	28	300	4	великий та малий соснові лубоїди	85	
46	40	5.8		5.8	10СЗ	93	0.70	2	23	32	345	4	великий та малий соснові лубоїди	45	
46	12	0.9		0.9	10СЗ	80	0.70	2	23	30	345	4	великий та малий соснові лубоїди	105	
46	32	1.1		1.1	10СЗ	86	0.60	2	24	32	325	4	великий та малий соснові лубоїди	35	
46	42	2.6	(2)	1.8	7СЗ(90)3СЗ(70)	90	0.70	2	24	32	370	4	великий та малий соснові лубоїди	60	
Разом		40.0		39.2											
Ігнатівське лісництво															
25	8	7.2		7.2	10СЗ+ДЗ+БП	64	0.60	1А	26	30	350	4	великий та малий соснові лубоїди	85	
27	52	1.2		1.2	9СЗ1ДЗ	100	0.60	1	27	40	360	3	великий та малий соснові лубоїди	40	
27	53	0.8		0.8	10СЗ+ДЗ	100	0.60	1	27	36	365	3	великий та малий соснові лубоїди	35	
27	57	1.4		1.4	9СЗ1БП	65	0.70	1	23	28	333	3	великий та малий соснові лубоїди	45	
46	2	0.8		0.8	10СЗ	86	0.60	1А	29	36	400	4	великий та малий соснові лубоїди	115	
66	13	2.6		2.6	9СЗК1БП	55	0.70	1А	23	22	335	4	коренева губка, великий та малий соснові лубоїди	85	
Разом		14.0		14.0											
Клішівське лісництво															
156	4	13.5		13.5	7СЗ(55)2СЗ(90)1БП	55	0.70	1	20	24	295	4	великий та малий соснові лубоїди	25	
158	12	6.6	(3)	5.1	10СЗ	69	0.51	1	25	30	280	4	великий та малий соснові лубоїди	25	
175	30	5.7		5.7	8СЗ2БП	49	0.90	1А	21	24	340	4	великий та малий соснові лубоїди	25	
Разом		25.8		24.3											
Овруцьке лісництво															
21	31	8.2	(1)	2.2	10СЗ+БП	90	0.70	1	28	40	440	4	пожежа	35	
31	28	5.2	(2)	1.6	10СЗ+БП	64	0.60	1	22	24	270	4	великий та малий соснові лубоїди	35	
38	5	5.1	(2)	4.2	8СЗ1БП1ДЗ+ОС	80	0.70	1	27	32	340	4	великий та малий соснові лубоїди	25	
53	14	1.4		1.4	7СЗ3ДЗ	145	0.60	2	28	48	330	2	великий та малий соснові лубоїди	35	
53	15	9.7	(3)	6.8	7ДЗ3СЗ	145	0.60	3	26	32	300	2	несправжній трутовик,златка дубова бронзова, зелена вузькотіла, вузькотіла, дубовий заболонник,великий та малий соснові лубоїди	30	
53	18	1.2		1.2	10СЗ	95	0.70	1	28	36	440	2	великий та малий соснові лубоїди	40	
54	32	4.3	(2)	2.9	10СЗ+БП	135	0.60	2	29	40	400	2	великий та малий соснові лубоїди	15	
54	41	1.7		1.7	9СЗ1БП	80	0.50	1А	28	32	310	2	великий та малий соснові лубоїди	20	
57	19	2.1		2.1	8СЗ1БП1ВЛЧ	85	0.70	1	27	36	370	2	великий та малий соснові лубоїди	30	
57	24	2.3		2.3	10СЗ	69	0.70	1А	27	32	420	2	великий та малий соснові лубоїди	25	
57	37	3.0		3.0	10СЗ	74	0.70	1	23	28	340	2	великий та малий соснові лубоїди	35	
62	22	26.0	(3)	24.2	10СЗ+ДЗ	67	0.60	1	24	28	340	4	великий та малий соснові лубоїди	25	
71	23	3.5		3.5	10СЗ	64	0.70	1А	25	28	390	2	великий та малий соснові лубоїди	5	
Разом		73.7		57.1											
Пішаницьке лісництво															
44	10	4.4		4.4	8СЗ1БП1ЯЛЕ	58	0.80	1	22	26	340	4	великий та малий соснові лубоїди	15	
69	21	4.6		4.6	9СЗ1БП	80	0.60	1А	29	36	405	4	великий та малий соснові лубоїди	15	
73	27	0.8		0.8	10СЗ+БП	58	0.70	1	22	26	320	4	великий та малий соснові лубоїди	55	
Разом		9.8		9.8											
Радчанське лісництво															
86	15	11.8		11.8	10СЗ+БП	70	0.70	1	25	32	400	4	великий та малий соснові лубоїди	15	
89	17	12.9		12.9	10СЗ+БП+ОС	81	0.70	1	25	32	380	3	великий та малий соснові лубоїди	10	
Разом		24.7		24.7											
Всього				180.6											

Результати обстеження:

Обстежені насадження характеризуються незадовільним лісопатологічним станом – всихання різної інтенсивності. Причинами погіршення лісопатологічного стану є діяльність стовбурових шкідників, хвороб лісу та надзвичайних ситуацій – пожеж.

При обстеженні насаджень виявлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). У дерев сосни в нижній частині стовбура на обкорованих деревах в районі товстої кори наявні звивисті повздожні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах в верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Під проекціями крон на підстилці знайдено від 10 до 20 шт/м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про значну чисельність популяції даних шкідників. Всихання та відмирання дерев зумовлене первинним заселенням великим та малим сосновими лубоїдами (*Tomicus piniperda*, *Tomicus minor*). Крім того виявлені дерева сосни уражені сосною губкою (*Porodaedalea pini*), що утворює багаторічні плодові тіла. При цьому спори гриба проникають крізь місця механічних пошкоджень кори та лубу таких як, термічні пошкодження (опіки, морозобоїни), місця зламу відмерлих сучків, ділянки живлення короїдів тощо, звідки міцелій поширюється по стовбуру, залишаючи пустоти, які заповнені білими пластівцями нерозкладеної целюлози. Розвиток патологічних процесів спричиняє ямчасту гниль, що поступово перетворює деревину на труху.

Також в насадженні Ігнатпільського лісництва кв 66 вид 13 діє осередок кореневої губки (КГ) (*Heterobasidion annosum*), спостерігається дифузний характер всихання. Характерною візуальною ознакою є наявність поодиноких або куртинних вітровальних дерев та дерев з помітним нахилом від вертикальної осі внаслідок ураження грибом кореневої системи та викликаючи корозійно-деструктивний тип гнилі (строкату ситову). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток КГ проявляються в зменшенні річного приросту, ажурності крон, укороченні хвої, хвоя набуває блідо-зелений відтінок, легко осипається, пізніше жовтіє, буріє, передчасно обпадає. В подальшому насадження заселились стовбуровими шкідниками (великим та малим сосновими лубоїдами, синьою сосною златкою, стовбуровим сосновим смолюхом, малим рогахвостом).

У насадженнях дуба звичайного (*Quercus robur* L.), виявлено ознаки заселення, або відпрацювання такими вторинними шкідниками як златка дубова бронзова (*Chrysobothris affinis* F), зелена вузькотіла (*Agrilus viridis* L), вузькотіла (*Agrilus angustulus*) та дубовий заболонник (*Scolytus intricatus* Ratz), про це свідчать личинкові та маточні ходи, які помітні на поверхні деревини та під корою, завдовжки від 1 до 3 сантиметрів. Також на деревах є велика кількість льотних отворів даних шкідників. Крім того, зустрічалось ураження стовбурів несправжнім дубовим трутовиком (*Fomitiporia robusta*), що підтверджується наявністю плодових тіл дереворуйнівного гриба.

Дерева берези повислої (*Betula pendula* Roth.), що входять до складу змішаних насаджень вже досягли стиглого віку і мають динамічну тенденцію до зниження

загальної стійкості. Характерне утворення суховерхості, що досить швидко поширюється на всю крону. Негативний вплив вікових змін у берези суттєво підсилюється ураження бактеріальною водянюкою та крім того розвитком стовбурово-окорених гнилей, які викликані березовою губкою та несправжнім трутовиком та в подальшому заселенням комплексом вторинних шкідників (березовий заболонник, березовий рогахвіст, тощо).

В Овруцькому лісництві кв 21 вид 31 насадження пошкоджене низовою пожежею. Древа мають ознаки відмирання камбіального шару (камбій – шар живих клітин, розташованих між корою та деревиною) стовбура. Висота нагару стовбура під час стійкої низової пожежі сягала зони перехідної та тонкої кори, що викликало пошкодження камбіального шару та призвело до внутрішнього порушення метаболізму.

Вищеперераховані насадження характеризуються відпадом дерев, що мають переважно верхівковий тип відмирання, що проявляється у вигляді всихання скелетних гілок 1 – 4 порядків, суховершинністю. Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників природного середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням дерев стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим, поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева. Також спостерігається помітне накопичення захаращеності, у вигляді старого лежачого сухостою, вітровальних дерев та частин зламаних стовбурів.

Рекомендації:

За результатами виконаного обстеження, з метою поліпшення санітарного стану насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», покращення лісопатологічної ситуації та попередження поширення комплексу стовбурових шкідників, комісія визначила ділянки лісу, що потребують ВСП на 2025 рік на загальній площі **180.6 га** з орієнтовним запасом **5-105 м³/га**.

Призначені ВСП провести у 2025 році згідно з пунктами 2,5,6,9,10,12,13,14,19,21,22, 23,24,26,27 Санітарних правил в лісах України та з урахуванням всіх вимог діючого лісового та екологічного законодавства.

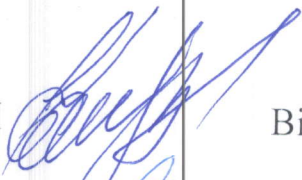
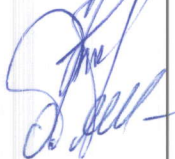
Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію в цілому.

Осередків карантинних, а також хвоє- та листогризучих шкідників, та хвороб дерев не виявлено. Рослин і тварин занесених до Червоної книги України при обстеженні не виявлено.

Акт складений у 3-х примірниках:

1. Центральному міжрегіональному управлінню ЛМГ;
2. ДСЛП «Київлісозахист»;
3. Овруцькому надлісництву філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Підписи комісії:

Провідний інженер-лісопатолог ДСЛП «Київлісозахист»		Віктор КАНІВЕЦЬ
Провідний інженер-лісопатолог ДСЛП «Київлісозахист»		Олена СУСЬКА
Інженер охорони та захисту лісу I категорії відділу охорони і захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»		Богдан БАБИЧКО
Начальник Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»		Валентин УГНІВИЙ
Лісничий Давидківського лісництва		Сергій ОСТАДЧУК
Лісничий Заліського лісництва		Олександр ЧОРНОВОЛ
Лісничий Ігнатпільського лісництва		Ігор КОСТЮШКО
Лісничий Кліщівського лісництва		Ольга ШУЛЬГА
Лісничий Овруцького лісництва		Віктор ТОКАРСЬКИЙ
Лісничий Піщаницького лісництва		Олексій МОЖАРОВСЬКИЙ
Лісничий Радчанського лісництва		Микола НІВМЕРЖИЦЬКИЙ